

لزوم دید حکمی برای اطباء

چند پست قبل گفتیم که [تفاوت علم و دید مرحوم آقای حاج محمد کریم خان کرمانی اعلی الله مقامه](#) با سایر علما و دانشمندان این است که ایشان از جهت بالا به مسائل نگاه کرده و به مثال هایی که در ذات اشیاء قرار گرفته توجه میکنند، اما دیگران به خود اشیاء نگاه کرده و لازم است همه چیز را تجربه کنند و در همان تجربیات هم به نتایج گوناگونی میرسند و اختلاف برداشت بین دانشمندان ایجاد میشود و در آخر طبق اعتراف خودشان، تمامی نتایج بر پایه ظن و عدم قطعیت شکل میگیرد.

در این پست میخواهیم توضیح بیشتری پیرامون دید از بالا داشته باشیم.

خداوند تمامی افعال و اشیاء و حالات را بر اساس احکام و اصولی کلی بنا نهاده و بر اساس آن اصول، هر چیزی جای خودش قرار میگیرد. لذا به عنوان مثال، طبیعی که از بالا به مسائل نگاه کند، به راحتی هر چیزی را به حقیقت اولیه اش حکم کرده و اگر اختلاف و تعارضی در آن دید سبب آنها را خواهد فهمید.

مرحوم کرمانی اع چند مثال را در این مورد ذکر میکنند و میفرمایند:

مثلا اینکه میدانند که هر چیزی که به مبدأ نزدیکتر است، لطیفتر و گرمتر میشود. چون این گرما و لطافت اثر حرکت ایجادیه است و حرکت، حرارت را در اثر اقتضا میکند.... سپس میدانند که اثر در اول صدورش یابس است و میدانند که حرارت و یبوست چنانچه در جهت کثیف ظاهر شود اقتضای

سرخى دارد بخاطر سوختن کثيف به وسيله آن دو و جمع شدن اجزای جسم به سبب يبوست و ظهور نور آتش لطيف در کثيف اقتضای سرخى در رنگ میکند (مانند آبله) و مانند نمک که در اصل بخاطر سوختن زمین توسط خورشيد بايد

قرمز میبود و میبینیم وقتی که در کیمیا آب و روغن نمک گرفته شود سرخ میشود). و ظهور سوختنش در جسم اقتضای تندى در طعم میکند و میداند که اثر هنگامی که از نزدیکی مؤثرش دور شد اثر حرکت در آن کم شده و سکون ظاهر میشود و میداند که این امر سردى را اقتضا می کند. و میداند که سردى اگر با يبوست باشد بخاطر تکاثف اجزاء اقتضای تیرگی دارد (مانند بیماری قوبا). و اگر با رطوبت باشد اقتضای پراکندگی و سفیدی در رنگ دارد (مانند بیماری پيسى) یا سفیدی نمک که بخاطر آب موجود در آن است).

در بالا چند مثال برای دید حکمی و از بالا به اشیاء را ذکر کردیم و این در تمامی اشیاء و حالات آنها وجود دارد.

حال کسانی که چنین دیدی نداشته باشند و اشیاء را از حیث اعراض ببینند، تفاوت بین حکم اولیه و ثانویه را نمیفهمند و سبب تفاوت حالات را درک نمیکنند و سطحی بین میشوند، مانند پزشک های امروزی که به جای دفع علت بیماری ها به جنگ نشانه های آن میروند، مخصوصا در بیماری های پوستی که هر کدام نشان از حالتی کلی در بدن است و به مسائل مختلفی مربوط میشود سریعاً به وسیله ی نوعی کرم میخواهند نشانه را رفع کنند و همینطور درد های مختلف ، حالات خون اعم از فشار قند و غیره ، بیماری های روحی روانی و غیره را به همین صورت درمان میکنند و صرفاً در پی رفع نشانه های ظاهری آن هستند و از این جهت است که بیمار دائماً باید به پزشک مراجعه کرده و تا آخر عمر دارو های مربوطه را استفاده کند تا نشانه ها ظاهر نشوند و البته هیچگاه اصل بیماری رفع نخواهد شد.

در کتاب حقائق الطب که مشغول مرور آن هستیم، مرحوم کرمانی اع کلیات، اصول و حکمت هایی را از طب بیان میکنند که هر طبیبی بتواند دیدی از بالا داشته باشد، ان شاء الله که ما نیز موفق به درک و نشر این گنجینه با ارزش باشیم.

حال بهتر میتوانید فرق بین علم مرحوم محمد کریم خان کرمانی و سایرین را درک کنید. طب یک نمونه بود که ذکر کردیم، این تفاوت در تمامی علوم ایشان مشهود است.